

Zvonimir Osrečki**VLATKA KAVALIR ŽUGIĆ, slike**

5 – 25. oktobar 2006.

Izložbom slika pod nazivom "Supstancija", priređenoj od 10. do 25. oktobra u Galeriji novobeogradskog Studentskog kulturnog centra, Vlatka Kavalir Žugić je, reklo bi se, iznenadila beogradsku likovnu publiku. Odnosno, iznenađenje je bilo obostrano. I sama umetnica bila je zatečena pred publikom. Prijatnim povodom, dakako. Jer, niti je Vlatka očekivala tako lep prijem i pozitivne reakcije publike na svoje apstraktne slike, niti je likovno mnjenje, pre otvaranja izložbe, bilo čime signaliziralo u kom bi pravcu mogla da krene reakcija na takvu vrstu vizuelnog iznenađenja. Sve ovo tim pre, jer je, čini se, najveći deo populacije koja posećuje likovne priredbe, skloniji dekorativnijoj varijanti precizne figuracije i pejzažnom slikarstvu, nego likovnoj umetnosti utemeljenoj na "pravilima i mišljenju slike kao apstraktnog poretka pikturnalnog materijala". I da sve bude još zanimljivije, platna ove stvarateljke nisu prelivena bojama koje, namah, privlače i prijaju oku, mameći ga tom svojom čari. Naprotiv. Vlatkin koloritni arsenal je potpuno razoružan. U njemu nema crvene, žute, plave ili zelene boje, ali se, zato, crna, siva, smeđa i, gde-gde, bela – pretaču jedna u drugu. I još nešto. Samo dva Vlatkina izlagana platna dominirala su veličinom formata koji se, obično, klasifikuje kao srednji. Tridesetak ostalih slika, ispod je te klasifikacije. Hoću reći da, dakle, ni veličina formata nije fascinirala publiku skrećući joj pažnju sa suštine.

Pa šta je onda bilo tako zanimljivo posetiocima ove izložbe? Biće da su u ovom slučaju ljubitelji umetnosti prepoznali dve stvari: prvu, koja se ogleda u doslednosti i iskrenosti umetnice pri sprovođenju sopstvene ideje bez ikakvog koketiranja sa likovnim mnjenjem, gledalištem i kritikom, i drugu, koju karakteriše beskompromisna posvećenost umetnosti, pri čemu, slikanje dobija tretman dubokog emotivnog doživljaja i najvišeg intelektualnog čina.

Slike Vlatke Kavalir Žugić, prvi put izložene u tako velikom broju u jednoj galeriji, uz to majstorski ukomponovane u skladnu i kompaktnu izložbenu celinu, emitovale su upravo poruke takve sadržine. A publika ih je prepoznavala, prihvatata i uosećavanjem nagrađivala aktere. To je, razumljivo, ushitilo slikarku kojoj je poznato da nema lepote po sebi, već samo "za nekoga", da ne postoji niti slika "po sebi", nego jedino "za nas". A upravo to se na ovoj izložbi i dogodilo: ovde je umetnička slika pronašla sebe u unutrašnjem ponašanju publike, a publika je, "saosećajući" sa slikom, sebe doživela u umetničkom delu.

To bi trebalo da nas raduje, jer pokazuje da su posmatrači protumačili i prihvatili Vlatkine apstrakcije što, uopšte, nije bilo tako lako. Jer, slike ove umetnice, akademski obrazovane na ECOLE NATIONALE SUPERIEURE DES BEAUX-ARTS u Parizu, nemaju korena ni u čemu osim u onome što im je umetnica namenila. U njenoj ideji i viziji. One, naime, nisu postale transformacijom odnosno deformacijom prethodno mišljenih figurativnih oblika ili motiva i nemaju književnu temu, pa je i razumljivo što su zbog toga uskraćene za događaj, fabularni tok odnosno likovnu naraciju. Shodno tome, ova platna u potpunosti su oslobođena onoga što nazivamo mimetičkim, iluzionističkim i ikoničkim te, uz njih, logično, ne mogu stojati odrednice koje, inače, uobičajeno pristaju slikama u toku čijeg je zapisivanja autor na raspolaganju imao sredstva predstavljanja. Pošto je sve to tako, slobodni smo zaključiti, da je Vlatka osvojila i dostigla zavidan nivo duhovnosti – stanja pri kojem misli sliku njenom apsolutnom čistotom – dostižući taj

Vlatka Kavalir-Žugić, *Apstrakcija*, ulje na platnu, 33 x 46 cm

kompleksan cilj u časovima najvećih nadahnuća. To je svojim slikama i potvrdila. Pritom Vlatkino delo koincidira sa njenim životom. Umetničko delo postaje produžetak autorkine egzistencije i njena dočekana nada.

A proces stvaranja Vlatkine slike zaista je svojevrsno poniranje u supstanciju, kako je, inače, bila naslovljena izložba o kojoj je reč. Taj čin je direktno uranjanje u epicentar neuhvatljivosti i preoblikovanje jedne materije u njoj namenjenu drugu materiju. Ova umetnica to sprovodi, najčešće, nesvesna čina rastavljanja i spajanja, ali potpuno odlučna da to mora učiniti i dovesti do kraja. Isključujući prethodne zamisli, sprežući iskustveno i skoro zanemarujući pripremu slikarskog čina, Vlatka, u tim okvirima, izgrađuje neprikazivačku sliku mišljenu iznutra, na kojoj čak ni materija nije predstavljena. Jer, sama slika ove autorke je materija – apstraktno delo koje je umetnica odredila procesom stvaranja i materijalnom i prostornom strukturom.

Pod tim geslom rodile su se na slikama plošne površine oslanjene jedna na drugu, kalemljene jedna iz druge, međusobno podržavajuće. Iako, po pravilu, nisu geometrijskih oblika, ove plohe na površini platna organizuju, ipak, neku vrstu sistema pravilnih polja. Ta se polja nastanjuju bojama. Boja ih rastavlja, raščlanjuje ali, s druge strane, i dovodi u vezu, spaja. Na taj način, umetnica uspostavlja svoju verziju elementarne i univerzalne harmonije sugerišući nam večiti mir, zaleđeni spokoj, nirvansko plutanje i svojevrsnu katarzu, čiji je svedok bila i sama.

Ta harmonija koja zrači sa Vlatkinih slika je, takođe, svojevrsno iznenađenje. To što vidimo na slikama kao završetak, taj krajnji vizuelni doživljaj nije, reklo bi se, očekivan ishod, nije adekvatan odraz energije koja je u njih ubrizgana. Snaga procesa stvaranja slike kao da je negde utamničena. Ona se ne oseća na površini platna, te konačno umetničko delo, finalni čin, više relaksira, no što zamara, pre smiruje, nego što uznemirava, smernije vodi mirnoj luci, nego burama što su se kovitlale u vremenu stvaranja, više odzvanja elegijom nego himnom.

Namera umetnice bila je, dakle, da nas poštedi ponora, bura i brodoloma kojima je svedočila putujući uz boju kroz svet slike. A mi, posmatrači, uspeli smo da neosetno otkrilimo dveri kroz koje se dolazi do ove tajne. To je ono gde se "dogodila publika". To je ono što su posmatrači pronašli i otkrili, doživljavajući Vlatkinu sliku kao autentično ostvarenje njene umetničke individualnosti.

Blagodareći uosećavanju publike kojeg, dakako, ne bi bilo bez Vlatkinih slika, ova umetnica je izronila iz svojevrsne dobrovoljne umetničke osame i uzneviši se i prepoznavši sebe u razumevanju drugih.